

Ananias en Saffira

Periodethema: Handelingen
Handelingen 5: 1-11

a. De zonde van Ananias en Saffira (Hand. 5: 1-4)

UITLEG VAN DE TEKST

Een zeker man, met name Ananias (vers 1). Zijn naam betekent 'de Heere ontfermt Zich'. Hij is getrouwd met een vrouw, genaamd Saffira. Haar naam betekent 'mooi' of 'schoon'. Blijkbaar maken ze deel uit van de gemeente. Ze zijn dus op de hoogte van wat er gebeurt in de gemeente. Ook van het feit dat er bezittingen worden verkocht (Hand. 4: 34). Ook van het feit dat de opbrengst bij de apostelen wordt gebracht. Zoals Lukas het beschrijft, lijkt het waarschijnlijk dat ze ook hebben gehoord van Barnabas (Hand. 4: 36) en van de eer die hij ontving (de erenaam), Zoon der vertroosting. Ananias heeft ook bezittingen. Blijkbaar werkt het voorbeeld van Barnabas aanstekelijk. Niet voor niets vertelt Lukas deze geschiedenis direct in aansluiting op wat Barnabas gedaan heeft. Ananias besluit om ook bezit te gaan verkopen. Er staat niet aan wie, er staat ook niet voor hoeveel, maar hij verkoopt bezit. Als hij de opbrengst daarvoor heeft ontvangen, doet hij iets vreemds (vers 2). Er staat: 'en onttrok van de prijs'. Er staat hier een woord wat verduisteren betekent. Een zeer negatief woord. Hij legt het opzij. Zijn vrouw weet ervan (Gr. *suneido* wat 'meeweten' betekent). Zij is op de hoogte. Lukas maakt ons duidelijk dat dit geen soloactie is. Waarom ze een deel onttrekken staat er niet. Waarschijnlijk vonden ze het toch wel heel veel geld. Wie geeft er nu zoveel geld weg? Hij bracht een zeker deel (vers 2b) en legde dat aan de voeten van de apostelen. Dat laatste is belangrijk. Hier komt het motief van deze handelwijze naar voren. Ananias wil meedoen. Hij handelt alsof hij

alles brengt, de gehele opbrengst. Dat deden de andere mensen ook. Alleen, hij doet het mooier voor dan het is. Wat is zijn motief? Wel, ik denk eer en aanzien in de gemeente. Misschien hoopt hij ook een erenaam te ontvangen. Ananias wil niet achterblijven. Hij wil vooraan staan, maar het mag niet teveel kosten. Daar komt Ananias in de vergadering (vers 2b). Hij legt wat hij heeft meegenomen aan de voeten van de apostelen. Waarschijnlijk wacht hij op wat er komen gaat. Petrus spreekt hem aan (vers 3). Petrus is heel direct. 'Ananias, waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij de Heilige Geest liegen zoudt, en onttrekken van de prijs van het land?' Petrus weet wat er aan de hand is. Dat is niet iets van Petrus zelf. Nee, hoogstwaarschijnlijk weet hij dat door een openbaring van de Heere. Hij zegt: 'Waarom heeft de satan uw hart vervuld?' Dat is een zwaar woord. Petrus vraagt dus niet naar een kleinigheid. Petrus heeft het over de satan. Dat is de tegenstander van God. De satan die er op uit is om de gemeente te breken. Die ervan gruwet als de gemeente één van hart is en één van ziel (Hand. 4: 32). Petrus haalt hier de wortel van de zonde naar boven. De satan heeft zijn hart vervuld. We hebben het hier over de tijd na de uitstorting van de Heilige Geest. Het hart van Ananias zou vervuld moeten zijn met de Heilige Geest. Letten we er ook op dat Petrus de schuld bij Ananias zelf legt. Het feit dat de satan hem als middel gebruikt, is geen excuus. Is dat terecht? We lezen niet van een strijd van Ananias tegen die opkomende gedachten. Hij heeft er aan toegegeven. Hij heeft bewust de zaak anders voorgespiegeld dan de werkelijkheid. Hier valt niets te verschuilen. 'Dat gij de Heilige Geest liegen zou' (vers 3b). Hier wijst Petrus op de diepte van deze zonde. Het is niet alleen

de gemeente en de apostelen bedriegen. Het is de Heilige Geest bedriegen. Is dit niet wat overtrokken? Het is inderdaad bedrog. Ananias doet voorkomen alsof hij het hele bedrag geeft, maar dat is niet de waarheid. Het is een totaal onnodige leugen. Dat zegt Petrus in vers 4. Iemand denkt misschien dat het min of meer verplicht was om je land of je bezit te verkopen. Dat is niet zo. Dat blijkt wel uit wat Petrus zegt (vers 4a). 'Als het gebleven was.' Petrus bedoelt te zeggen: 'Als je het niet verkocht had, dan was het ook goed geweest.' Dit had je niet hoeven doen. Ook toen hij het geld had. De zonde is niet dat hij de helft geeft. Dat was geoorloofd. De zonde is dat hij doet voorkomen dat het alles is. Wie wordt er eigenlijk bedrogen? De gemeente? Ja, die wordt bedrogen. Die denkt dat Ananias, net als Barnabas, alles heeft verkocht wat hij had. De apostelen? Ja, die worden ook bedrogen. Als Petrus niet geopenbaard had gekregen dat het een leugen was, hadden ook zij goed gedacht van Ananias. Ze liegen ook tegen de Heere. Letten we er op dat Petrus iets verderop zegt: 'Gij hebt mensen niet gelogen, maar Gode' (vers 4b). Je proeft hier door alles heen ongeloof. Als Ananias en zijn vrouw besef hadden gehad van de alwetendheid van de Heere, zouden ze dit nooit gedaan hebben. Dan zouden ze hebben geweten dat de Heere hen zag en dus reeds gezien had hoe ze een deel achterhielden. Dit is een miskennis van de macht en zelfs van het bestaan van God. De ongelovige neemt niet serieus dat de Heere hem ziet.

TER OVERWEGING

We zien dat twee mensen in de gemeente 'gezien' willen worden. Ananias en Saffira willen meedoen, eer ontvangen. Is dat vreemd? Is ons dat onbekend? Wat doen mensen niet in onze tijd om aanzien te krijgen? Kijk maar eens wat mensen doen om op televisie te komen of om een keer in de krant te staan. Het maakt niet uit. Als je maar een keer in beeld komt, anders tel je niet mee. Met de kinderen kunnen we bespreken dat de zucht naar eer en aanzien je helemaal van het spoor van God kan afbrengen, zoals in deze geschiedenis. Ananias en Saffira hebben elkaar niet tegengehouden als het gaat om deze leugen. Strijden wij tegen zonden die bij ons of bij anderen opkomen? Zitten we er mee als er zondige gedachten in ons hart zijn of bepaalde begeerten waarvan je weet dat het niet goed is? Of laten we die groeien in ons hart? Dan kan de vraag van Petrus net zo goed aan ons gesteld worden. Waarom heeft de satan uw hart vervuld? Waarom heb je het toegelaten? Met de kinderen kunnen we spreken over het gegeven dat we vaak zelf toelaten dat een bepaalde begeerte in ons groeit net zolang tot we er aan toegeven. Ananias en Saffira plegen bedrog. Ook nog een leugen die niet nodig was.

Met de kinderen kunnen we doorspreken over de ernst van bedrog. Liegen gaat bijzonder ver. Vooral belangrijk is dat een leugen betekent dat je bewust de ander een rad voor ogen draait. Je bent bewust bezig iemand om de tuin te leiden of te verleiden. De satan liegt tegen Eva in het paradijs met als doel dat ze in zonde zal vallen. Wij liegen vaak tot ons voordeel of tot het nadeel van de ander. Liegen betekent vaak voor jezelf kiezen. Ten tweede is liegen funest voor onderling vertrouwen. Daar waar mensen tegen elkaar liegen, is ieder vertrouwen weg. Met de kinderen kunnen we bespreken dat het lang duurt voordat we vertrouwen hebben opgebouwd en dat één leugen, al is deze nog zo klein, vertrouwen tot de grond toe kan afbreken. Wie gelooft een leugenaar? Ten derde komt in de meeste gevallen de waarheid toch een keer aan het licht, zoals hier. Slechts zelden houdt een leugen lang stand. Het is duizend keer beter te leven met de waarheid, al is dat soms moeilijk. De Heere zoekt de waarheid. De Heere Jezus noemt Zichzelf ook de Weg, de Waarheid en het Leven (Joh. 14: 6). Laten we vooral deze Waarheid volgen.

Ten vierde is de Heere bij iedere leugen betrokken. Hier, omdat het duidelijk een uiting van ongeloof is. Je kunt stellen dat met dit bedrog Ananias en zijn vrouw duidelijk maken dat ze niet geloven in het werkelijke bestaan van God of in Zijn macht alles te zien. Het is goed om juist met de kinderen te bespreken dat onze leugens direct aan de Heere kunnen raken en ons geloof in Hem. Daarnaast raakt iedere leugen de Heere, in die zin dat Hij, Die de Waarheid is, niet wil dat wij met leugens leven. Overtreding aangaande het vals getuigenis tegen de naaste (negende gebod) is ook ongehoorzaamheid aan God. Hij is erbij betrokken.

b. Het kwaad wordt zwaar bestraft (Hand. 5: 5-11)

UITLEG VAN DE TEKST

Als Ananias dit hoort, gebeurt er iets vreselijks (vers 5). Hij valt neer en sterft. Letterlijk staat er: 'hij blaast de geest uit'. Een verschrikkelijk gevolg van deze zonde. Hij sterft onmiddellijk. Niet door toedoen van Petrus of van een ander mens, maar door het ingrijpen van de Heere Zelf. Jongelingen in de gemeente staan op (vers 6). Ze nemen hem op en begraven hem. Dat alles brengt een grote vrees over die het horen. Na drie uren komt zijn vrouw (vers 7). Zij heeft van dit alles niets gehoord. Misschien zat ze thuis te wachten op haar man. Petrus spreekt ook haar aan. In dit geval geeft hij haar de kans om de leugen toe te geven. 'Zeg mij, hebt gijlieden dit land voor zoveel verkocht?' (vers 8) Uit zijn vraag had ze kunnen opmaken dat hij het wist. Ze neemt deze kans op terugkeer niet. 'Ja',

zegt ze, 'voor zoveel.' Ze volhardt in de leugen, volhardt in de zonde. Dat bepaalt ook haar lot. 'Wat is het dat u hebt overeengestemd te verzoeken de Geest des Heeren?' (vers 9a) Overeengestemd, nog eens wordt zo duidelijk dat ze dit samen hebben bedacht. Zij is niet het slachtoffer van haar man. Nee, ze wist het en ging er in mee. 'Zie, de voeten van degenen die uw man begraven hebben, zijn voor de deur en zullen u uitdragen' (vers 9b). Als de vrouw dit hoort, valt ook zij neer en sterft (vers 10). Ook zij wordt begraven. Daar hebben we de straf. Beiden, man en vrouw sterven. Een en ander brengt een geweldige vrees over de mensen die het horen (vers 11).

TER OVERWEGING

Door de eeuwen heen hebben mensen zich afgevraagd of dit niet een erg zware straf was. Er liegen toch wel meer mensen, ook in de Bijbel, zonder dat ze direct sterven? Ten eerste wijs ik er op dat zonde tot de dood leidt. Ongeloof brengt in het verderf. Petrus had duidelijk gemaakt dat het een zonde tegen God was. Geen kleinigheid dus. Dat leek het wel, maar voor de Heere is het een verachting van Zijn bestaan, een ontkenning van Zijn macht. Zo is het tegelijk ook een les voor ons allen. Wie zondigt en daarin blijft, zal sterven. Voor eeuwig, dat is het lot wat wacht. We mogen deze ernst, die doorklinkt in deze geschiedenis, de kinderen niet onthouden. Ten tweede wijs ik er op dat de Heilige Geest kort geleden is uitgestort. Als er een nieuwe fase aanbreekt in de Bijbel, zie je vaak sterke tekenen en krachten. Ik wijs op Achan. Hij pleegt zijn zonde als het volk Kanaän (Jericho, Joz. 7) binnentrekt. Een nieuwe fase in het bestaan van het volk. Dan steelt hij van de Heere. We zien dan dat deze man daarom streng gestraft wordt, als een waarschuwend voorbeeld voor de rest van het volk.

Ik kan ook wijzen op de zonen van Aäron (Lev. 10). Als zij, tijdens de ingebruikname van de tabernakel (een nieuwe fase), eigenmachtig vuur op het altaar brengen, worden ze door vuur uit de hemel gedood. Direct, want de Heere laat zien dat het moet gaan zoals Hij wil. Het is als een les voor alle volgende priesters om te blijven binnen het gebod. Het gaat om de dienst des Heeren. De dood van Ananias en Saffira is zo, aan het begin van de kerk, een waarschuwend voorbeeld. Zo werkt het ook. Twee keer staat er dat er een grote vrees komt over allen. De mensen zijn er door geschokt. De strenge straf heeft dus ook te maken met de fase waarin de gemeente verkeerde. Het is goed wanneer de kinderen dat weten. Tegelijk is deze directe straf een afbeelding van de eeuwige straf op de zonden (Calvijn). Misschien vraagt iemand ondertussen: 'is in dit alles geen evangelie?' Gelukkig wel. De Heere laat ons dit nu verkondigen. Nu, in het heden der genade. De Heere wil dat we onszelf onderzoeken. Dat we nagaan wie we zijn voor Hem. Hij wil dat we tot Hem vluchten. Het is Zijn bedoeling dat er ook over de kinderen een vrees komt. Een zalige vrees, een vrees die ons uitdrijft tot de Heere Jezus. Een vrees waardoor we heilig onrustig worden en heil en vergeving zoeken aan de voet van het kruis. Laat de kinderen weten dat de Heere met deze ernstige geschiedenis hen wil behoeden voor de 'vader der leugenen' (de duivel) om ze te brengen bij de voet van het kruis.

GELOOFSLEER

Zie voor liegen Heidelbergse Catechismus zondag 43, een uitleg van het negende gebod. Zie voor diakenen en hun werk Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 30.

